СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 140. Джерзі Сиҭі, Н. Дж., середа, 21-го липня 1943. No. 140. Jersey City, N. J., Wednesday, July 21, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РЕПУБЛИКАНСЬКА ПРОГРАМА ОДНОГО СВІТУ

НЮ ЙОРК. — На заклик новозорганізованого Товариства для Після-Военної Політики зійшлися до готелю Камодор у Ню Йорку представники і провідні уми Републиканської Партії, щоб начеркнути програму діяння на найближчу мету. На конференції принято резолюцію, в якій між іншим висловлено домагання: 1. цілковитої перемоги аліянтів і безумовної здачі держав, що розпочали війну; 2. постійної злуки Обєднаних Держав для забезпечення міжнародного співділання; 3. плянованої праці для створення організації держав щоб утримати світовий мир; 4. ініціятиви Републиканців, членів конґресу, до спонукання Злучених Держав співділати з іншими державами при наладнанню міжнародних відносин.

Предсідник товариства Дінін А. Вотсон із Шікаґа має порозумітися з предсідником Крайового Републиканського Комітету Герисоном Е. Спенґлером, як ці резолюції ввести в життя.

ЦІНИ ХАРЧІВ ТА НАПИТКІВ У РЕСТОРАНТАХ БУДУТЬ ЦОФНЕНІ ВСПЯТЬ ДО КВІТНЯ.

НЮ ЙОРК. — Бюро Адміністратора Цін нюйорської округи видало розпорядок, щоб ресторанти й бари фофнули ціни харчів та напитків вспять до таких, як були в [illegible] 10 квітня б. р. Цим розпорядком діткнена [illegible] друга полоса від Ню Йорку аж до Вашинґтону. На цій території є 250,000 ресторантів, де продають харчі й напитки. В цій окрузі положені такі стейти: Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Делевер, Мериленд і Дистрикт Коломбія. Окружний адміністратор цін Сильван Л. Джосеф обіцює, що незабаром будуть цофнені ціни і в інших округах. Будуть теж пороблені поправки в теперішній окрузі, як зайде потреба.

Орґанізація власників ресторантів поставилася прихильно до цього розпорядку. Сумніваються лише, чи на будуче можна буде дістати доволі харчових матеріялів для вдовілля публики.

АБО ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ, АБО ЗНИЖКА ЦІН НА ХАРЧІ — КАЖЕ ҐРІН.

ДІТРОЙТ. — На Краєвій конвенції Братства Робітників для Утримання Доріг виголосив промову президент Американської Федерації Праці Вилйем Ґрін. Він гостро атакував конґрес за його становище відносно робітників та консументів та заявив, що робітники мусять домагатися підвишки платень або знижки ціни харчів. Інакше мусить прийти інфляція. Цю промову вважають за ультимат для уряду.

ЗБІЛЬШАТЬ КІЛЬКІСТЬ ХАРЧІВ У БЛЯШАНИХ КОРОБКАХ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Рада Военної Продукції оголошує, що на цей рік буде виданих додатково 7,000,000 скринок, наповних бляшаними коробками з консервованими харчами для вжитку цивільного населення. В коробках законсервовано діточі харчі, молочні вироби, деякі овочі та городину. Це сталося можливим тому, що винайдено новий електричний процес, щоб устромити бляшану поволоку в середині коробок. Тим заощаджено 6,000 тон бляхи на рік. Одначе буде зменшена кількість бляшаних коробок з деякими іншими харчовими продуктами так, що загальна кількість консервів у коробках буде та-сама.

2,000,000 БІБЛИЙ РОЗДАНО МІЖ ВОЯКІВ.

ШИКАҐО. — Попит за Святим Письмом між американськими вояками та населенням в Африці й Азії, а також і в Европі значно зріс. Тому Американське Біблійне Товариство призначило додатково 1,800,000 примірників Святого Письма для роздачі між потребуючих цього року. Від часу нападу на Перл Гарбор роздано 2,078,000 біблій між вояків та моряків коштом 253,000 долярів. Біблію розсилають також для полонених та збігців.

НЕБЕРПЕКА ВІД ТРІЙЛИВИХ ҐАЗІВ НА ВИПАДОК БОМБАРДУВАННЯ.

ДІТРОЙТ. — Полк. Ґібсон з Відділу Хемічного Ведення Війни повідомляє населення, що на випадок бомбардування американських міст літаками Гітлера ґази з бомб будуть летіти вгору аж до вищих поверхів. Це будуть трійливі ґази, які можуть наробити багато шкоди в промислових осередках, бо на це ворожі літаки будуть сюди вислані — остерігає полк. Ґібсон.

ЖІНОЧА МУЗИЧНА БАНДА ПРИ МАРИНАРЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Управа военної фльоти проголосила, що зорґанізовано першу музичну банду при маринарці. В банді є 43 музикантки. Банда обслугує жіночий відділ маринарки. Все те приміщене в Кемп Леджен, коло Ню Ривер в стейті Норт Керолайна.

Рура для Ропи Довга на 1,338 Миль

ФЕНИКСВИЛ (Пенсильвенія). — У приявности секретаря для внутрішніх справ Гаролда Л. Ікеса злучено дві половини рури, призначеної для тягнення нафтової ропи зо стейту Тексас до рафінерій на Сході. Ця рура довга на 1,338 миль, а груба в промірі на 24 цалі. Її назвали Великий Цаль („Биг Инч". Рахують, що кожного дня можна буде перевести цим проводом 300,000 бочок сирої ропи.

Рура переходить через стейти: Еексас, Арканзо, Мезури, Ілиной, Індіяна, Огайо, Вест Верджінія, Пенсилвенія, Ню Джерзі і Ню Йорк. Кошт її проведення виносить 95,000,000 дол., час будови 350 днів. Вона переходить попід ріки, через доли, лісти гори та всілякі перешкоди.

СІО НЕ ПОЩАДИТЬ ФОНДІВ НА АҐІТАЦІЮ ПРОТИ КОНҐРЕСМЕНІВ

ВАШИНҐТОН. — Конґрес Промислової Орґанізації (СІО) повідомив свої підвладні відділи, щоб не щадили фондів при аґітації за вплив на конґрес. Гроші мають бути видані якраз осьтепер, коли конґресмени та сенатори розїхалися домів. Йде про те, щоб їх переконати, що вони мусять змінити свою політику і перейти із становища неприхильного до робітників на становище „про-робітниче" — сказано в обіжнику до відділів.

ПОТРІБНО 3,600,000 СВІЖИХ РОБІТНИКІВ ДЛЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ

СИНСИНАТІ (Огайо). — Чарлз Г. Гей, ґенеральний дорадник Комісії для Военної Мобілізації Робітників заявив на конґресі Американських Копалень, що в теперішньому році буде ще потрібно 3,600,000 свіжих робітників, коли має бути виповнена програма военної продукції. Робітників треба буде при виробі амуниції, а також і в інших родах промислу. Одначе найбільшу недостачу робітника виказують фарми.

Вся Британська Преса Піддержує Рейд на Рим

ЛОНДОН. — На стільки британську пресу можна вважати висказом публичної опінії Британії, то ця опінія стоїть без застережень за американський рейд на військові обєкти в Римі.

„Таймс" каже, що велику частину спору за рейд можна би усунути, якби люди памятали, що рейд це чиста військова операція. Аліянти зрештою заздалеґідь остерігали населення Риму, що Рим дає приміщення різним обєктам, які є предметом законного военного удару. „Дейлі Телеґраф" пригадує, що Рим є оплюгавлений приявністю німців і їх сателітів. Рим може уникнути бомбардування чесною капітуляцією. „Нюз-Кроникл" каже, що хоча Рим має багато недоторканих памяток, всеж таки ще важнішим від заховання цих памяток є увільнення світу від Мусолінія й Гітлера. „Дейлі Геральд" уважає рейд есенціональним для перемоги Аліянтів. „Експрес" каже, що дорога до Берліна й Токійо веде через Рим.

НАЙШЛИ ВЖИТОК І ДЛЯ НЕВИБУХАЮЧИХ БОМБ

Багато японських бомб, скинених на північні околиці Китаю, не вибухає. Китайці пізнали, що можуть уживати пікрікову кислоту у таких бомбах для фарбування вовни. Минулого року тільки японських бомб не експльодувало, що пікрікова кислота з тих бомб вистарчила на фарбування всіх колдер, потрібних для Китаю.

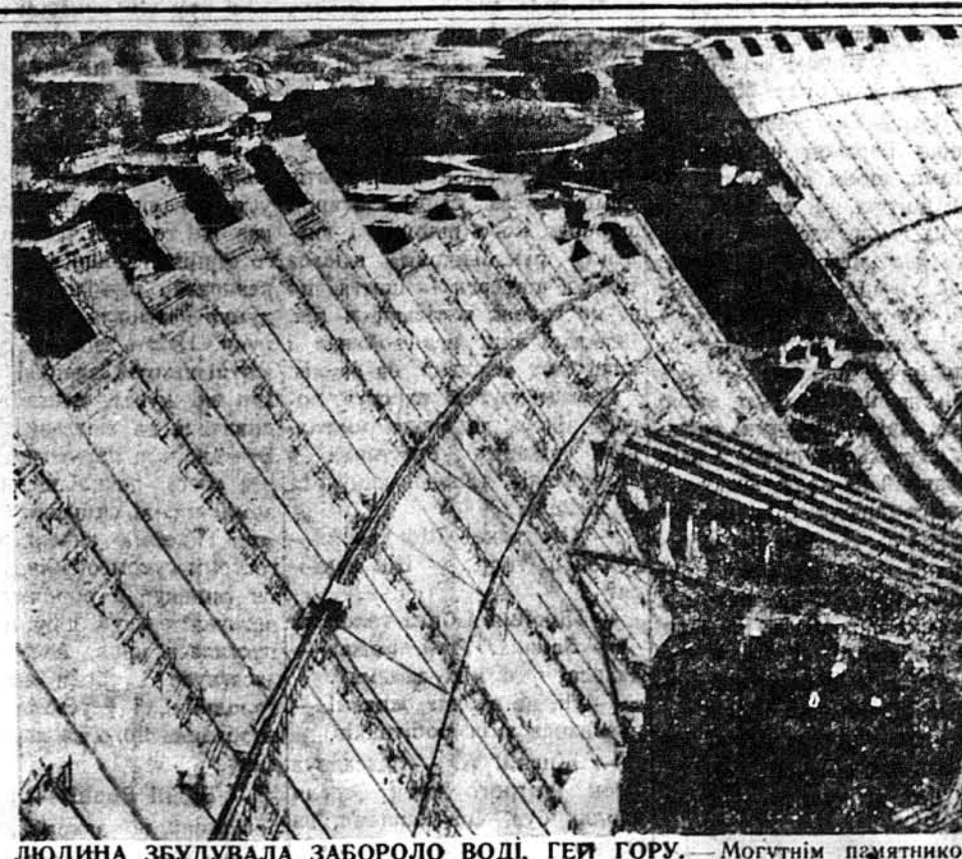
Крім цього металеві поволоки бомб топлять і переробляють на рільниче наряддя.

НАЦІСТИЧНИЙ ЛІТАК НАРУШУЄ НЕВТРАЛЬНІСТЬ ШВЕЦІЇ

СТОКГОЛЬМ. — Уже другий раз у цьому році націстичний курієрський літак поламав шведську невтральність, злітаючи по дорозі з Норвеґії до Фінляндії 19 миль з приписаної дороги. Літак був примушений осісти на землю коло Ромеґеду в провінції Далекарлія. На ньому було шістьох уніформованих офіцирів повітряної служби та розібраний машиновий кріс, що було виразним поломанням угоди між Швецією й Німеччиною про перелет літаків понад територію Швеції. Залогу інтерновано, а літак сконфісковано.

ҐРОЗЯТЬ ПІМСТОЮ ЧЛЕНАМ ҐЕСТАПО, ВМІШАНИХ У ЖОРСТОКОСТИ

МОСКВА. — Московські ґазети пишуть спиводу повішення у Краснодарі 8 совєтських громадян, засуджених за державну зраду через поміч німцям при поповнюванню жорстокостей, що цивільне населення не спочине, поки не повісить усіх членів Ґестапа й армії, вмішаних у ці жорстокости. Часописи теж підчеркують, що війна обєднала все населення, без огляду на кляси й національности.

ЛЮДИНА ЗБУДУВАЛА ЗАБОРОЛО ВОДІ, ГЕЙ ГОРУ. — Могутнім памятником людського ґенія є тама Шаста, котрої будова викінчується в долині ріки Сакраменто коло міста Рединґа, в стейті Каліфорнії. Ґата має пособити іриґації й творенню сили для военної продукції. По її закінченню ця ґата займе місце попри ґати Ґренд Кавлі й Болдер як одна з трьох наайбільших ґат у світі.

ЗАГАЛЬНИЙ ВІДСТУП ВІЙСЬК ОСІ НА СИЦИЛІЇ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські війська на Сицилії продовжують свій наступ на всіх секторах. Американці захопили Калтінесетту, а канадійці Піаццу Армеріну, чим наблизилися поважно до осередка мілітарних акцій, міста Енни. Британці тимчасом ще далі перемагають опір ворога на передмістях Катанії.

Ці вісти з Сицилії виказують, що головний опір ворога заломлюється. Слідно це передусім коло Енни, в котрій концентруються всі транспортові засоби Сицилії. Мароканське радіо, не все вірне, подало вже вістку про заняття Енни. Одинокий впертий опір ставлять війська Осі коло Катанії.

Сицилійці дають на різні способи пізнати своє відношення до Мусолінія й фашизму. Як тільки аліянтські війська ввійдуть до місцевости, самі італійці замазують розмальовані на стінах і мурах кличі Мусолінія: „Вір, слухай, борись!" Населення поводиться спокійно. Здає без опору зброю, як цього зажадає окупаційна влада. Багато італійських вояків здається аліянтським військам без великого спротиву і кленуть німців за острілювання здавшихся.

Берлінське радіо розпочало спеціяльну кампанію за поменшування значіння сицилійської кампанії. Воно постійно повтаряє, що ця кампанія обмежена до острова та що Аліянти використують тут свою морську перевагу. Мовляв, інвазія Сицилії це ще не інвазія Европи.

ПРОПАҐАНДА ОСІ НАПАДАЄ НА РЕЙД НА РИМ.

БЕРН. — Італійський уряд не подав ніякого звідомлення про рейд американських летунів на Рим, хоча від того часу минула доба. Зате півурядовий комунікат аґенції Стефані признає, що число жертв того рейду велике. Найбільше, мовляв, потерпіли доми на робітничому передмістю Пренестена. Воно теж говорить про ушкодження „Базилики св. Лаврентія поза мурами", що лежить 500 ярдів від залізничого двірця для вантажних поїздів і є власністю Ватикану.

Для акції проти аліянтських летючок фашистівська міліція роздає свої летючки, в котрих закликається італійців до опору.

Неменше гостру кампанію проти Аліянтів за бомбардування Риму повів Берлін. Берлінське радіо вже подало вістку, що папа Пій заложив протест проти бомбардування, хоча Аліянти такого протесту досі не дістали.

В Арґентині висказався про бомбардування кардинал Копельо, архиепископ Буенос Айреса.

ГОЛ ПІДЧЕРКУЄ ОСТОРОҐУ В РИМСЬКІМ РЕЙДІ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Кордел Гол і високі військові офіцири заявили з натиском, що вони згори передбачали кампанію Осі зприводу американського рейду на Рим і згори приготовляли рейд так, аби охоронити історичні й релігійні памятки в Римі перед ушкодженням. Всіх учасників рейду згори спеціяльно приготовлювано для цього рейду. Вони не тільки дістали приказ щадити всякі церкви, але й мали навчитися на память карту Риму, аби знати, де такі памятки лежать. Вони дістали приказ не скидати бомб, хіба на небосклоні нема ні одної хмарки; якби хмарина заслоняла місто, вони мали вернутися, бомб не скинувши.

Військова влада, що постановила виконати рейд на Рим, зо свого боку поробила належні приготовання, аби мати забезпечення проти ворожої пропаґанди щодо цього рейду. У виправі на Рим взяло участь теж сімох американських і британських кореспондентів, при чому їх приміщено на тих літаках, що летіли в останньому відділі, аби вони бачили не тільки, як бомби скидано, але й, де вони попали. Ці ґазетярі однодушно стверджують, що держави Осі майже зовсім не боронили Риму ні з повітря ні зо суші проти-летничими гарматами. Через те всі американські літаки, що брали участь у рейді, вернулися домів цілі.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА НАТИСКАЮТЬ НА ВОРОГА НА МУНДІ ЗО СХОДУ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські війська поступили дещо зо сходу в своїм наступі на Мунду, японську повітряну базу на острові Ню Джорджія. Американські літаки далі били по ворожих позиціях на Ню Джорджія. Аліянти зробили теж певний поступ в окрузі Саламава на Новій Ґвінеї.

ІТАЛІЙСЬКИЙ НАЧАЛЬНИК СИЦИЛІЇ КАЖЕ, ЩО СИЦИЛІЮ ПЕРЕМОГЛИ.

МАДРИД. — Сюди прийшла через Францію вістка, що ґенерал Альфредо Ґуццоні, італійський начальний командант Сицилії, вже подав італійському королеви Емануелеви заяву, що він не може ґарантувати дальшого опору Аліянтам.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

І Польща Старими Дорогами

Новий премієр міністрів польського уряду на вигнанню подав представникам преси в Лондоні заяву про заграничну політику майбутньої польської держави. Ця заява приходить після подібної заяви про заграничну політику чеськословацької держави, поданої Бенешом, та після мадярської пропозиції щодо умовин співпраці Мадярщини з Аліянтами. До певної міри ці заяви взаїмно себе доповняють, бо говорять вони про одні й ті самі справи, про границі й взаїмне відношення між повоєнними державами.

Польський премієр Міколайчик заявив газетярам передусім, що майбутня Польща хоче удержувати тісні звязки з Британією, Францією й Америкою, що зрештою в даній воєнній ситуації є самозрозумілою заявою. Нема зрештою в тому нічого нового, бо й політика польського уряду відбудованої в першій світовій війні Польщі йшла все по тій лінії, за виімком останніх років перед війною, коли вона накладала з Гітлеровою Німеччиною.

Говорив далі Міколайчик, що Польща бажає собі бути доброю сусідкою зо советами. Він підчеркував, що це не Польща зривала зносини з Росією (себто мовляв Росія зровала з Польщею) і запевняв, що польський уряд не буде нікому перешкаджати привернути назад гарні відносини з Росією. Він певний, що навіть питання границь Польща й Росія можуть сварку. Як саме поступають добрі приятелі в старій сварці. Як саме поступають добрі приятелі в старій сварці, він не подавав. Мовчав теж Міколайчик про відносини Польщі з Німеччиною.

Дещо конкретніше говорив Міколайчик про зносини з центрально-европейськими державами, з котрих він поіменно згадував Чехословаччину. Не дивлячися на злий досвід польського уряду в Лондоні в цій справі, Міколайчик усе таки заявлявся за федерацію Польщі з Чехословаччиною, ба навіть з іншими середньо-европейськими державами, отже: Мадярщиною, Румунією й Югославією. Як саме має виглядати ця федерація, він не вважав за потрібне близше пояснити, бо в уяві польського уряду така федерація має бути малощо більше понад взаїмну гарантію границь федерованих держав і союз проти спільного ворога. Іншими словами, тут не пропонується багато поза те, що було давніше, себто малощо поза так звану Малу Антанту. Нема найменших натяків на те, щоби Польща або Чехословаччина або яка інша середньо-европейська держава мала вести інакшу політику супроти своїх народів, бо тут говориться по давньому про Польщу й про Чехословаччину. Як Чехословаччина мала би обіймати чехів, словаків і українців, так і Польща мала би мати кромі поляків ще українців і білорусинів. Федерація Польщі й Чехословаччини серед таких умовин була би воскресенням давньої ідеї федерації Австрії й Мадярщини, котру добре описав один австрійський політик словами: „при цій системі ви правте своїми варварами, а ми будемо правити своїми".

Коротко кажучи, середньо-европейська політика має йти тими самими дорогами, якими вона ходила давніше. Нові політики не придумали ні одної нової концепції, дарма що стара політика на їх таки очах довела до упадку кожну державу, що її держала.

Осторога Перед Надоптимізмом

Британський міністер летництва Арчиболд Синклер використав свою промову на річній конвенції Британської Ліберальної Партії, аби дати замітні слова остороги всім бритійцям.

„Не треба нам думати, що тому, що ми виграємо бої на середноморському театрі війни або що наші бомбовики бють по жизненних центрах німецького воєнного промислу, нам стоїть отвором дорога до самого Берліну," говорив Синклер. „Ця дорога ще дуже далека, вона має багато закрутів і німці ще будуть воювати довго й завзято".

Звернувши спеціяльну увагу на сицилійську кампанію, Арчибольд Синклер заявив, що перемога над ворогом на його власних окраїнах у Сицилії може для італійського народу показатися скорше благодаттю, ніж нещастям, якщо він під впливом сицилійських невдач позбудеться усіх тих ілюзій, якім їм нащіпили Мусоліні й його фашистівські прихильники. Синклер говорив, що покищо ще нема ніяких доказів на те, що італійці приймають Аліянтів як спасителів, а не як переможців.

Одначе Синклер усе таки вірить, що італійці до цього прийдуть, що вони очистять себе з фашизму й оживлять традиції свободи й демократії. Тоді, говорив Синклер, вони займуть наново належне їм місце серед народів Европи.

„Британський і американський уряди порадили італійцям станути на дорогу чесної капітуляції. Поки італійці приймуть цю пораду, Обєднані Держави будуть вести проти проти них безпощадну війну".

Тут він ще раз остерігав своїх слухачів перед безосновним оптимізмом.

„Ми можемо тішитися з рішучих доспіхів наших збройних сил, які вони добули останніми місяцями, але це рішочасно не повинно нас засліплювати так, щоб ми не бачили важкого завдання, яке ще нам осталося до виконання. Німеччина є страшенно сильна. Всі ресурси Европи стоять їй до розпорядимости. Як Гітлер завдав кілька поважних ударів нашим бувшим російським аліянтам у 1941 році, він проголосив дорогу на Москву відкритою. Це була помилка. І ми не можемо тепер робити такої самої помилки".

Здається, що такі слова остороги варта повторити не стільки в Англії, де налети німецьких літаків досить часто пригадують на силу ворога й де люди назагал уміють оцінювати речі реально, кілько в Америці, до населення з питомоюнастроєвістю молодих людей і народів — легко попадає в безпідставний песимізм і в неоправданий оптимізм.

Проф. Микола Чубатий.

Словянська Дійсність та Всесловянська Пропаґанда

Нині віджила стара мода на всесловянські кличі. Старий хлам ще зперед першої світової війни, мила дитина царської Росії на ново відхухується. Привертається до життя це, що здавалося давно вмерло безповоротно. Всесловянство пливе тепер під комуністичною флагою; видається, що воно має заступити давні спільности інтересів пролетаріяту. На місці клича: „Пролетарі всіх країн єднайтеся", що лунав з найсильнішої на цілу Европу радіостації Комінтерну, тепер з тої самої стації лунає клич: „Словяне усіх країн збігайтеся!"

Нове вино в старих міхах.

Колиб так десять літ тому був хто сказав, що всесловянство стане знов модним козиром у політиці, ніхто не повірив би. Це була проблема, історією та життям народів так основно випробована та так солідно скомпромітована, що ніхто не сподівався, щоб з нею хтось більше показався серед порядних людей. А мимо того показуються люди знов з тим білим медведем на мотузку та показують його людям на приману.

Неознайомлені з всесловянською проблемою чужинці приймають це навіть за добру монету. Здалека із заокеану, тут в Америці, видається навіть, що створення якоїсь всесловянської спілки держав, це річ добра та можлива дарма, що практичне життя показало, що це чиста утопія, а утворення всесловянської держави булоб на ділі новим поневоленням народів, здвигненням обширної тюрми, що мусілоб викликати нову світову війну. На ділі це проба новий, кращий порядок світа насилу впакувати в спорохнявілі рами, що розлетяться, як той евангельський старий міх, наповнений новим вином.

Від ідеального славянофільства до панрусизму.

Батьком словянофільства був словак Коляр, що у своїм знаменитім творі „Сляви Дчера" виложив ідеалістичний погляд, як це красно та мило булоб, якби так словяни утворили одну державу та жили як рівні народи у щастю. Вони моглиб успішно ставити опір німецькому народови та мадярам, з яких перші натискали на поляків та на чехів, другі на словаків. Ідеї Коляра принялися навіть серед народів, що не мали причини захоплюватися сусідством словянського брата.

Ідеями Коляра захоплювався Маркіян Шашкевич, ідеї Коляра полонили Шевченка перед засланням, Костомарова та інших українських ідеалістів Кирило-Методіївського Братства в Україні. Вони плянували якусь словянську федерацію рівних демократичних народів без соціяльного та національного гнету. Українські ідеалісти навіть рідний свій Київ відступали на столицю тої славянської федерації.

Про їх пляни" творити словянську державу" довідалася російська поліція. Шевченко, Костомарів та інші братчики пішли у тюрму а потім на довголітне заслання, де основно вилічилися зі свого ідеалізму словянофільства.

Словянофільство появилося теж серед поляків, але з трохи реальнішим змістом від українських добродушних братчиків, а саме зі змістом відбудовання історичної Польщі аж по Дніпро.

Всеж таки всесловянство стало найбільше модним на Московщині, але вже зі зовсім реальним змістом, не з українським „віддати братові свій старий Київ", тільки забрати братові Київ, Львів, Варшаву, бо словянофільство це то саме, що панування Московщини. Хоче хто бути добрим словянином, то стань москалем. Так думали не тільки надворні словянофіли. Царські політики, що обробляли пляни російського завойовництва типу проф. Погодина, але навіть найбільший московський поет Пушкин так розумів всесловянство, „щоб усі словянські ріки влилися в російське море", себто щоб другі словяни втопилися в російськім морю, стали москалями.

Інші московські всесловяни, як брати Аксакови, Хомяков, таки прямо виділи спасення світа у тому, щоб словяни всі втопилися в російськім морю, бо це могутня словянська Росія мала бути способом на ратування людства перед „гнилим заходом" та його цивілізацією. Зовсім подібне, спасення від капіталістів світа, що його кільканацять місяців тому голосив російський комунізм через радіовисильню — Комінтерн Москва.

Таке всесловянство як знарядя російської політики перетривало аж до першої світової війни як засіб притягати тих словян, що в якийнебудь спосіб мали причину потребувати російської помочи.

До першої світової війни російське всесловянство було вже зовсім без маски. На Балканах всесловянство означало притягання болгар та сербів на сторону Росії, щоб при їх помочи добути Дарданелі та Босфор на Турції, казалося побожно „засадити православний хрест на копулі св. Софії в Константинополі". Всесловянство серед австрійських народів означало помогти Росії добути Галичину на Австрії, щоб згнобити українство та виперти Австрію з Балкану. Давнє всесловянство стало звичайним панрусизмом, або російським імперіялізмом так далеко, що навіть найбільше жарливі всесловяни поза Росією були того переконання, що політичне всесловянство, це шкідлива утопія. Може бути тільки мова про „словянську культурну взаємність" себто про культурні звязки.

Словяни між собою.

До таких марних висновків дійшли найкращі словянські діячі бо не могли замикати очей на це, що словяни одні других гноблять куди гірше ніж несловяни, а словянський коник для Росії тільки тоді добрий, коли для Росії корисний, бо поза тим Росія сама веде політику не словянську, тільки стисло російську.

Саме 19-те століття, коли всесловянство зродилося, цілком та марно заникало, був часом найбільшого гноблення словян словянами. На першім місці стояв український нарід, позбавлений словянською Росією найпримітивніших прав національного життя в церкві, в школі та в публичних урядах. Вершком була заборона по українськи друкувати щонебудь. Тисячі засланців та тюремників значили практично словянську єдність.

Майже таке саме гноблення зносив теж польський нарід під російським володінням. А решти та заслання стали прямо нормальним способом правління словян над словянином.

Білоруський нарід для Росії не істнував та наименші прояви білоруського національного життя були нищені безоглядно.

Треба читати польську літературу — Словацького „Кордіяна", чи Міцкевича „Дзяди", чи теж Шевченка Кавказ, Сон, Великий Льох та інші, щоб зрозуміти якою ненавистю палали словянські народи до словянського гнобителя.

Та це був не одинокий відтинок словянських „спільних інтересів". Треба перенестися на відтинок польсько-українських відносин, польсько-білоруських, чеських та словацьких, хорватських та сербських, щоб зрозуміти, що словян не лучить нічого, тай для пересічного словянина немає ріжниці де гинути: у російськім словянськім чи несловянськім багні.

З другого боку сама Росія не вела словянської політики, коли її інтереси вязалися з ким іншим. Таж російсько-німецька приязнь ставала прямо традиційною; цеж політика Бісмарка та царської дипломатії. Німецький елемент був дуже впливовим на царськім дворі, в дипльоматії, у війську та в російськім духовім житті. Теж поляки ніколи не вели словянської політики; їх найближчим приятелем Мадярщина, ворог словян, Румунія або далека Франція.

Чим булаби всесловянська держава?

Очевидно беручи ідеалістично, так як всесловянську державу розуміли українські Кирило-Методіївці, то це булаб незла розвязка проблеми світового замирення. Та думки Кирило-Методіївців були нездійснимою утопією. Річ треба брати такою, якою вона є в дійсности, що утворення всесловянської держави булоб найбільшим злом для народів центральної та Східної Европи, бо така всесловянська держава сталаб правдивою тюрмою народів.

У тій державі повернулаб давна революційна діяльність поляків проти Росії, скріпилаєбся боротьба українського народу, колиб насилу влучено й Західну Україну в границі Росії. Словянська держава не є ніякою розвязкою, це властиво поворот побільшеної давньої царської Росії з її тюрмами та засланнями й то ослиби ще гірше видання, що до давних тюрем та заслань прийшлиб ще розстріли та винищування словян голодом. Якщо мріялиб про свою національну відрубність та не хотілися втопити в російськім морі. Таких самогубів, що не вибиралиб, небагато, тому всесловянська держава сталаб новим запальним огнищем, що напевно викликалаб новий вибух на сході Европи.

Нинішна наука стверджує, що крім подібности в мові на ділі небагато расових прикмет лучить словян між собою, а вже цілком расово несловянською є якраз російський нарід. Одначе не про расу тут йде, йде про ті глибокі душевні антагонізми, ріжниці культур, ріжні ментальности, що їх зі серця словянського брата не вирвеш так легко, бо це антагонізми, оперті на віковій боротьбі одного словянського народу проти другого за саме істнування.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

4)

Робітники знов натужилися. Знов захрустів шутер, заскрипіли вали під тягаром, і камінь, мов величезна черепаха, повз звільна наперед. На лицях присутніх гостей виднілася радість, дами всміхалися, але Леон шептав до котрогось свого „сусіда":

— І що то! Говоріть, що хочете, все таки чоловік пан природи! Нема такої сили, котрої він не переміг би. Ось скала, тягар, а й та рушається по його приказу.

— А особливо, прошу завважити, — додав „сусід", — що за сила в товаристві людей! Злученими силами чуда доконуються! Хібаж сам один чоловік потрафив би щось подібного?...

— Так, так, злученими силами, це велике слово! — відповів Леон.

— Гурра враз! Ану! — кричали радісно робітники. Камінь уже був над ямою, спочивав на двох поперечних лігарях, котрі по обох берегах ями своїми кінцями глибоко вгризлися в землю під його вагою. Але тепер діло було найтрудніше — спустити камінь відповідно вдолину.

— Ану, хлопці, живо до дрюків! — командував будівничий.

Робітники розскочилися в одну мить на оба боки рова і підсадили пять пар підйом під камінь.

— Попід ребра його. Так, щоби йому аж серце підскакувало, — жартували робітники.

— А тепер підносіть догори! А як скоро лігарі відверженi набік, то як скажу: „Ну" — всі разом вихапуйте дрюки і враз від ями! Розумієте?

— Розуміємо!

— Але всі враз! Бо хто запізниться, то буде біда!

— Ну, ну! — крикнули робітники і разом налягли на підйоми, щоби підважити камінь догори. І справді, він звільна, мов неохітно, відділився від лігарів, на котрих лежав, і піднісся на кілька цалів угору. Всіх серця мимоволі дрожали. Робітники, посинівши від натуги, держали камінь на підйомах над ямою, ждучи, заки шнурами витягнуть спід нього лігарі і заки будівничий не дасть знаку вихапувати дрюки спід каменя.

— Ну! — гаркнув нараз будівничий серед загальної тиші, і девять робітників разом з дрюками пирсло в противні боки. А десятий? Разом з глухим лоскотом каменя, спадаючого на призначене місце, почули згромаджені і глухий, проймаючий зойк.

— Що це такого? Що це такого? — загомоніло кругом. Всі почали знов тиснутися, гомоніти та допитуватися, що це такого сталося.

Сталася проста річ. Девять робітників вихопило одночасно свої підйоми спід каменя, а десятий — мулярський помічник Бенедьо Синиця — не встиг цього на час зробити. Одна хвилинка запізно, але та хвилинка могла його загубити. Камінь усім своїм тягаром шарпнув його підойму і вирвав з рук. Підойма заїхала Бенедя півперек — щастя, що не по голові, а тільки в бік. Бенедьо лиш раз зойкнув і впав, мов неживий, на землю.

Густим клубом пирснув догори пісок, де впала розмахнена підойма. Робітники в смертельній тривозі кинулися до Бенедя.

— Що таке? Що таке? — гомоніли гості. — Що сталося?

— Підойма забила чоловіка.

— Забила? Йой, Боже! — далося чути між дамами.

— Ні, не забила, живий! — роздалося зміж робітників.

— Живий! А! — відсапнув Леон, котрого крик Бенедя вхопив був, мов кліщами, за серце.

— А дуже скалічений?

— Ні, не дуже! — Це був голос будівничого, котрий також при тім випадку несподівано почув, як під ним ні з цього, ні з того дилькотіли коліна.

Товпа гомоніла і тиснулася довкола скаліченого. Дами охали та пищали, кривлячи уста та виставляючи на показ, які то вони чулі та мягкого серця. Леонові все ще щось невиразно шуміло в голові, і думки не могли зібратися докупи. Навіть щиголь у своїй клітці ціпотів жалібно та пирхав по кутах, неначе не міг дивитися на людську муку. А Бенедьо все ще лежав на однім місці, посинілий, як боз, зомлілий, зі сціпленими зубами. Підойма зачепила його гострим суком об бік, продерла опинку[5] й сорочку і фалатнула[6] в клубі діру, з котрої пустилася кров. Але підойма засягнула і трохи вище, по голодниці, і через те іменно позбавила його на хвилю віддиху.

— Води! Води! — кричали робітники, що заходилися тверезити Бенедя й перевязувати його рану. Принесено воду, перевязано рану і затамовано кров, але відтерти зомлілого годі було. Удар був дуже сильний і в небезпечне місце. Над цілим товариством залягла знов хмара непевности.

— Візьміть його, винесіть отам на вулицю! — крикнув вкінці Леон. — А ні, то занесіть додому та приключіть доктора!

— Живо, живо! — підгалняв будівничий.

Заки два робітники взяли Бенедя за руки і ноги та понесли крізь натовп людей на вулицю, до будівничого ззаду підійшов мулярський майстер і діткнувся рукою його плеча. Будівничий зігнувся й обернувся напруго, мов за дотиком пекучої кропиви.

— А видите, пане будівничий, я добре казав...

— Що, щотаке? Хто казав?

— Я казав, — шептав стиха, спокійно майстер, — не спускати камінь на дрюках, бо небезпечно.

(Дальше буде).

[5] Опинка — фартух.
[6] Фалатнути — розірвати, розрізати.

Петро Березин

Америка і Визволення Народів Европи

ВАШИНҐТОН, Д. К. (ОНА). — В деяких американських ґазетах і журналах появляються час від часу критичні замітки про політичні тертя французьких ґенералів в Північній Африці Де Ґоля і Жіро. Розуміється, що нинішні часи згода є дуже потрібна, але добрі люди забувають, що великі світові події ніколи не відбувалися без політичних сварок і непорозумінь. Ґенерали Де Ґоль і Жіро бються за те, хто з них має бути провідником французької нації, і колиб їм заборонити виговоритись, то вони готові подумати, що Обєднані Держави чинять над ними насильство. Обєднані Держави моглиб це дуже легко зробити, але вони не хочуть. Не хочуть тому, бо їм, як демократичним державам, не лицювалоб накидати французькому народови провід. Так може робити тільки Гітлер, а демократичні держави мають на це іншу розвязку. Вони стоять на засаді, що кожний нарід повинен сам вибирати собі провід.

Розуміється, що якби перепалки між вижче згаданими французькими ґенералами перешкаджали воєнним операціям, то Обєднані Держави мусілиб щось в тій справі сказати, але як це не гальмує розвою воєнних подій, то навіть добре, що вони мають нагоду виговоритись. Це знак, що Обєднані Держави не відступають від демократичних засад навіть тоді, коли менш терпеливі журналісти і політики критикують уряди своїх країн і взивають їх наперти на провідників французького народу, щоби вони забули всі політичні різниці і чим скорше погодилися на один провід.

Американський уряд цього робити не хоче і не буде. Сьогодні вже кожному повинно бути ясно, що Америка не хоче вмішуватись до внутрішньої політики французького народу. Хай французи собі вибирають кого хочуть, аби тільки вже раз погодилися, бо наступають великі події і як Франція буде освободжена від націстського ярма, то французький нарід буде мати нагоду вибрати собі сталий уряд. Все те, що робиться тепер, є тимчасове, імпровізоване. Обєднані Держави це дуже добре розуміють, але все одно не хочуть пхати пальців між двері і диктувати французам, котрого ґенерала вони мають уважати своїм провідником. Наші лідери в Північній Африці мають приказ уважати, щоби там був порядок і, щоби перепалки між французькими ґенералами не шкодили воєнним операціям. До нутрішньої політики вони не мають права мішатися.

Обєднані Держави здають собі справу з того, що серед поневолених націстами народів, а між тим й серед французького, відбувається основна суспільна й політична еволюція. Виростають нові провідники, нові ідеї, нові люди, які рішатимуть долю своїх народів. Вони перебули страшні терпіння і нерівну з наїдником боротьбу в якій гартувалися сотні нових лідерів про яких ми сьогодні ще нічого не знаємо. Не треба забувати, що серед поневолених Гітлером народів істнує велике число підземних орґанізацій, які посвійно зводять боротьбу з окупантом. Будьмо певні того, що як армія Обєднаних Держав прожене наїздників і визволить загарбані народи з націстського ярма, то ці люди матимуть перше слово. Вони рішатимуть, хто саме має бути їхнім провідником.

Ми, нажаль, дуже мало знаємо, що тепер робиться в підбитих Гітлером краях, але одно є певне, що там наїздники підготовляють ґрунт під такі суспільні і політичні переміни, яких старі політичні лідери ніколи не передбачували. На основі скупих вісток з Европи можна вносити, що окупанти знищили всі старі державні інституції, вигубили відомих народніх провідників, інтеліґенцію і пустили з вогнем увесь культурний дорібок багатьох поколінь. Будуча Европа — буде нова Европа, з новим демократичним ладом і з новими провідниками. Американський уряд це дуже добре знає і тому не хоче мішатись до суперечок французьких ґенералів. Здобувши перемогу, і визволивши поневолені народи з Гітлерівського ярма, Обєднані Держави будуть старатися привернути в Европі демократичний лад і дати визволеним народам нагоду вибрати собі таких провідників, яких вони уважатимуть за відповідних керувати державними справами.

Розуміється, що тепер поневолені Гітлером народи не мають права голосу, бо вони находяться в ярмі. Ми боремось за те, щоби їх визволити і дати їм нагоду жити таким самим життям, як ми живемо. Демократичні держави не можуть толерувати невільництва. Демократія цього не признає і воно мусить бути знищене. Привернений тоталітарними державами середновічний лад буде в Европі знесений, а на його місце прийде новий — демократичний.

Відношення урядів Обєднаних Держав до французької політики в Північній Африці є доказом, що вони не будуть мішатися до нутрішніх справ визволених народів Европи, а дадуть їм нагоду творити таке життя, якого вони самі захочуть. Головна річ є в тім, що воно повинно бути демократичне, таке, щоби один чоловік не мав права поневолювати другого. Всі люди є однакові і повинні мати однакове право.

6,000,000 ДЕРЖАВНИХ БЮРОВИХ РОБІТНИКІВ У ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ

Мимохіть нераз приходить думка: Кілько то людей працює в ріжних стейтових та федеральних бюрах? Не все можна найти на це відповідь. А ось тепер прийшла нагода. З розвязанням Краєвої Адміністрації Молоді, та з можливим знесенням закона про контролю ціни вугля усунуть з федеральної бюрової праці 12,000 робітників. Коли це стало відомим, Краєвий Горожанський Комітет зробив підсумки всіх бюрових робітників в Америці, як федеральних так і стейтових. Із обрахунку виходить, що на 100 робітників, занятих стейтами, припадає 82 канцелярійних робітників, платних федеральним урядом.

Є 9 стейтів, що мають більше федеральних працівників ніж стейтових. До таких належить напр. Верджінія та Мериленд. Ці стейти граничать з Дистриктом Колюмбія і там є багато федеральних урядів, що їх не можна примістити в Вашинґтоні. У Верджінії є 138,000 федеральних працівників, а лише 58,000 стейтових. В Мериленд є 90,000 федеральних, а 39,000 стейтових. Інші стейти, в яких число федеральних працівників перевищає число стейтових, такі: Джорджія, Месечусетс, Пенсильвенія, Ровд Айленд, Савт Каролайна, Тексас та стейт Вашинґтон. Загалом є федеральних бюрових робітників 2,665,000, а стейтових 3,237,000. Обрахунки з останнього січня виказують, що федеральні урядовці побирають 436,950,-000 дол., а стейтові урядовці за січень 1942 р. дістали 3,-237,000 дол. До стейтових працівників зараховують теж міських та повітових, а військові загалом тут не входять в рахунок, бо на них є окремий буджет.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ДАЛІ НАСТУПАЄ.

ЛОНДОН. — Російські війська, що воюють півкруґом довкола Орела, заняли в неділю 130 сіл і міст та поступили наперед 4 до 6 миль.

Німецький комунікат висказує, подив, що російські резерви не вичерпуються. Німецьке радіо каже, що російські втрати виносять: 4,964 повзи, понад 2,000 літаків і 3,500 важких машинових крісів. Російський комунікат каже, що від початку німецької кампанії під Курськом червона армія знищила понад 60,000 німців, 3,444 повзи й 1,997 літаків.

ВОЕННИЙ БОС ЗА ГРАНИЦЕЮ.—Радіова світлина з Лондону, показує секретаря війни Генрі Л. Стимсона (першого направо) у розмові з ґенералом Діверсом (наліво) і полковником Вилємом Райтом, по його приїзді літаком до Лондону.

Не Стане Плодючої Землі під Ногами

Ще в квітні 1939 р. голова Обслуги для Консервації Почви в Злучених Державах д-р Гю Г. Бенет сказав конґресови: „Щодня тратимо ми внаслідок змивання та вижолоблювання землі 200 фарм по 40 акрів простору. Тільки ми стратили теж сьогодні, коли ми тут радимо. Ця земля щезла раз на все".

Українці, як хлібороби, що примандрували в Америку, розуміють добре, що значить плодючість землі. Не це земля, що на ній стоїмо, а це земля, що нас живить. Це ось та почва, що творить варстат праці хлібороба. Це головне багацтво нашої батьківщини Америки.

Це головне багацтво поважно тепер загрожене. Тут панують зливи, що змивають верхню верству цієї землі, плодовиту почву. За зливами йдуть буревії, вітри. І хоч спочатку не легко змити перший цаль почви, але раз вона зрушена, тратить скоро свою силу. Підпочва це вже ялова земля, що її не можна оживити. Вона для родючости збіжжа і для пашї мертва. Лиш хабаззя може на ній виростати.

Коли ми будемо тратити почву так, як це стверджує д-р Бенет, то впродовж 45 літ ми втратимо 131,400,00 акрів. Коли рахувати, що на виживлення одної людини треба два з половиною акра землі, то значить, що в 45 роках ми втратимо маму-живительку для 52,000,000 людей. Коли брати під увагу, що населення зростає річно на 25 відсотків, то треба памятати, що за 45 літ приросте населення 32,000,000 душ, а в міжчасі забракне харчів для 52,000,000! Отже не стане навіть для тих, що тепер живуть.

Ми чванимося, що ми найсильніша в світі демократія, а крім цього найбагатша в світі країна. Колиб справді пішло так, як передбачує д-р Бенет, то наша країна зубожіє, а за нею населення збідніє й втратить силу.

Коли ми мріємо про пляни, як наладнати відносини у світі, як завести справедливий мир, як розділити справедливо маєток поміж усі народи світу, треба мати теж на увазі і самих себе. Не лише самий уряд має дбати про населення, але населення само має промишляти над цілостю краю та над його добробутом. Український рільник гнав за море за землею. Він її дістав. Але показується, що й тут цієї землі не стане. Отже треба дбати про добро цього краю таксамо, як про особисту справу. Все одно, чи наш чоловік працює у фабриці, чи на фармі, чи в бизнесі-підприємстві, він скорше зрозуміє втрату землі, ніж цей, хто на землі не працював, бо такі питання для нехліборобів зовсім чужі.

Українські фармері, хоч вони й не становлять великого відсотку хліборобів в Америці, всетаки вони відчують цю небезпеку скорше. Коли в їхній околиці завважуть змивання землі, хай цією справою заінтересуються. Хай напишуть чи то до стейтового хліборобського департаменту, чи до федерального у Вашингтоні за відповідними книжечками, а там багато довідаються, як тому зарадити. Земля наша мати, все одно, чи вона лежить в Европі, чи в іншій частині світа. Коли втратимо землю, втратимо ґрунт під ногами. Отже ратуймо землю, поки ще час.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О.

Піврічне зібрання тов. Сокіл, від. 333 У. Н. Союзу.

У нашій памяти недалекий 50-літній ювилей Українського Народнього Союзу. Про це говорять у нас люди при різних нагодах, а на зібраннях відділв У. Н. С. то вже обовязково. Це пізнати було і на піврічнім зібранні тов. Сокіл, від. 336 У. Н. С. в неділю 11 липня.

Очевидно, що на піврічнім зібранню здали найсамперед урядники відділу звіт з господарки. Контрольна комісія, що провірювала книжки та господарку признала, що як касієр так і секретар сповнили точно свої обовязки і треба їм віддати признання. Зрештою багато над тим не затримувалися члени, бо ми мали на зібранню гостей. Прибув до нас радний У. Н. С., гром. Дм. Шмаґала та союзовий орґанізатор, гром. Д. Білецький.

Отже по піврічнім звіті наш предсідник відділу, гром. С. Постолюк, представив зібраним гр. Шмаґалу і попросив його до слова. Гр. Шмаґала радо забрав слово. Він говорив про розвиток У. Н. С. в теперішньому часі, не зважаючи на воєнні часи. Але радив також памятати на будуче. От незабаром будемо обходити пятьдесятьлітній ювилей нашої найстаршої допомогової орґанізації, значить нашого Батька, У. Н. Союзу, то треба совісно приготовитися до цього свята. Не йде про самі маніфестації, але про те, щоби нашому батькови ще нових дітей-членів приспорити. Це буде найліпший доказ нашої дбайливости та прихильности до У. Н. Союзу. Цю думку підхопили приявні і нагородили нашоо оловного радного оплесками.

Орґанізатор союзовий, гр. Д. Білецький, продовжував хід думок гр. Шмаґали. Він вказав на теперішній стан, тобто на війну, коли доросла молодь іде боронити наш край перед ворогом. Але життя в союзових відділах мусить іти вперед. Щоби не забракло членів на місце тих, що йдуть на війну, треба вписувати громадно діти до У. Н. Союзу. У той спосіб буде продовжуватися стан членів, а той ще зростати і ми станемо на ювилейнім святі з добрим набутком і свіжим доробком. І гром. Білецькому зібрані подякували за доклад, бо ми віримо, що членів у нас прибуде.

Секретар Гр. Кисіль нагадав, що в нашій громаді ще багато людей не належить до ніякої орґанізації, тому треба їх звербувати. Отже він радить, щоб до них зайшов гром. Білецький і пробував їх приеднати в члени У. Н. Союзу. Щоб орґанізаторови облегчити працю, гр. Кисіль радить посилати йому адреси таких, що ще не належать нікуди. Присутні приняли це, як знамениту думку.

Думаю, що оті наші збори багато причиняться до оживлення орґанізації членів.

Григорій Кисіль, секр.

НЕБІЩИКИ З ОСЯГОМ У МИНУЛОМУ.

Кожного дня вмирає тільки визначних людей в Америці, що годі їх навіть згадати. Всетаки варт призадуматися над осяґами деяких, або над їх минувшиною, щоб децо довідатися, як працював людський мозок. Ось на приклад.

В Отаві, у столиці Канади, помер 16. липня **Фред Кук**, ґазетяр-ветеран, бувший посадник міста Отави. Помер у 85 році життя від покалічення, коли впав в день уродин дня 4. липня.

Кук був найстаршим ґазетним парляментарним кореспондентом. Він писав звіти з парляменту ще в часі першого канадійського премієра, сер Джана МкДоналда, від 1886 р. Опісля він був свідком сили сер Вилфріда Льоріє, що створив Ліберальну Партію в Канаді і був довголітним премієром.

В Лос Енджелес, Каліфорнія, помер 15. липня **Джоліс Бледсо,** нігер, оперовий співак-барітон у 44 році життя внаслідок вибуху крови. Бледсо був славний із своїх співанок, як „Ол Мен Ривер" у „Шов Бовт". Він співав по радіо на честь президента Рузвелта.

У Ню Йорку помер 14. липня **Клементе Ґіліо,** провідник імпресаріо італійської громади, від удару серця, в 57 році життя. Ґіліо написав, виставив на сцені і грав самий ролі як актор в більш ніж сто театральних штуках. Писав драми, опери, оперети і все, чого потребувала італійська сцена в Америці. Приїхав до Америки у 6 році життя. В 1939 р. Ґіліо винаймив у Ню Йорку Ирвінґ Театер і там виставляв італійські театральні штуки.

У Токсідо Парк, в стейті Ню Йорк, помер 17. липня Ґрінвил Кейн у 89 році життя. Він був одним із багатих людей, що заложили міліонерську кольонію в Токсідо в 1886 р. Він був пра-правнуком Генрія Бреворта з Ню Йорку. Той Бреворт мав у Ню Йорку при теперішній 10 вулиці фарму, якої він не хотів відступити управі міста на продовженни славної вулиці Бродвей поза теперішню 14 вулицю. Внаслідок цього Бродвей в тому місці пішов зикзаком, обминаючи колишню фарму Бреворта.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ПОХОРОНІВ СІКОРСЬКОГО.—Трумну з тілом ґенерала Владислава Сікорського, польського премієра, заносять до катедри в Ґібральтарі. Тіло забрано опісля до Британії.

ПЛАСТ

1)

ВСТУП.

Кількома наворотами поряшувано на сторінках Свободи пекучу справу опіки над дітьми родичів, занятих в военній індустрії. В часі шкільних вакацій це питання є ще більше загострене. Вправді велике число дітей піде до вакаційних осель і таборів, але ще більше таки залишиться на вулицях міст без ніякої опіки. Цими дітьми повинні занятися на час шкільних вакацій наші парохії та організації, гуртуючи їх в пластові (скавтові) гуртки. За фінансову піддержку повинні подбати самі родичі. Членки Червоного Хреста, Союзу Українок та інші жіночі організації мають тут велике і вдячне поле до позитивної громадської праці. Як такі справи розуміти — допоможе праця О. Яремченка „Основи Пластунства", з якої дещо передаємо. Потрібні інформації можна теж одержати в кожній місцевости від американської скавтової ради.

—о—

Загальні відомости.

Скавтами або пластунами зветься молодь, яка вчиться того, що потрібно вміти і знати мешканцям лісів, мандрівникам та піонірам. Скавтові провідники керують цим навчанням, влаштовуючи відповідні гри та практичні вправи, котрі задовольняють нахили хлопців, а разом з тим виховують їх. Для цього вони організують приятельські гуртки молоді, подібні до тих, які утворюють самі хлопці для гри або гуляники. Дають їм гарний стрій та виправку. Звертаються до їх фантазії та жадоби вражінь і привчають до діяльного життя під голим небом. Тим самим скавтові провідники помагають батькам виховувати дітей: дбають про здоровля і розвиток тіла хлопців; учать їх бути енергійними, давати собі скрізь раду і знайомлять з ремеслами; прищеплюють хлопцям почуття карности, відважности, лицарскости і любови до батьківщини; — одним словом — виробляють вдачу (характер), що є найважнішим від усього для дальшого життя.

Узнати спосіб думання хлопця й заохотити його, щоб він виховував самого себе замісць того, щоб бути наученим — ось головна метода скавтового виховання. Вона згідна з постулятами найпоступовіших педагогів і є продовженням методи Фребеля і Монтессорі. Молодь поділюється на такі три скавтові групи: 1. вовчата: роки — з 8 до 12; ціль — індівідуальний розвиток тіла й думання у хлопців; 2. скавти: роки — з 11 до 18; ціль — вироблення вдачі і почуття о-почуття обовязку; 3. олдскавти: роки — понад 18; ціль — переведення скавтових ідеалів у громадське життя.

З національного погляду скавтінгу — виховання молодого покоління на добрих громадян. За винятком військового часу, скавтові провідники уникають влаштовання військової муштри та вправ, бо скавтінг не ставить своїм безпосереднім завданням мілітарно виховувати молодь. Звичайно, хлопець, котрий вже пройшов школу скавтового виховання, зуміє також потім добре нести і військову службу, коли того потрібуватиме батьківщина. Це блискуче довели підчас світової війни англійські олд-скавти, що перебували в рядах армії, та скавти, що несли в краю службу охорони морських берегів, працювали на залізниці та телеграфі, помагали військовим шпиталям, поліції і т. д. В мирні часи скавти займаються лише мирною парцею і несуть поміч ближнім.

Скавтове виховання ділиться на чотири частини:

1. Вироблення вдачі й уміння дати собі скрізь раду, зорієнтуватися у всіх обставинах, бути спостережливим і певним у собі та в своїх силах; 2. Ремесла й інші уміння, які можуть бути корисними в житті, 3. Служба батьківщині — поміч при пожежах та наглих випадках, ратівництво, виконання гуртом ріжних громадських обовязків і т. д.; 4. Фізичне здоровля — заохочення до життя і руху на свіжому повітрі та дбайливости про своє тіло.

Скавтінг не вмішується в релігійні справи, але кожного закликає до виконання обрядів свого визнання. Скавтова організація приймає в свої ряди хлопців незалежно від того, до якої соціяльної кляси вони належать. Вона може існувати як у місті, так і на селі. Коли скавтовий провідник не має досить відомостей з якої области знання чи фаху, то він завше може знайти серед своїх знайомих охочого, який поділиться своїм досвідом зі скавтами. На свої організаційні та інші витрати скавти мусять добувати кошти працею власних рук, а не прохати о допомогу.

—о—

Історія скавтінгу.

Початком скавтового руху можна рахувати 1902-й рік, коли старшина міліції, відомий артист-маляр і письменник Ернст Сетон-Томпсон заснував у північній Америці „Товариство березової кори", що ставило своєю ціллю наближення молоді до природи. Але хоч скавтова ідея зародилася в Америці, честь організації світового скавтового руху належить англійському генералові Р. Баден-Повелові, котрий думку Е. Сетон-Томпсона втілив у ті організаційні форми, в яких вона поширилась у цілому світі. Маючи за собою солідний педагогічний досвід, винесений з військової служби при навчанні новобранців, та великий організаційний хист, він у 1907. році заснував першу скавтову організацію в Англії, а в 1908. р. видав книжку „Скавтінг фор Бойс", яка поширила скавтову ідею по всіх закутках британської імперії, а після перекладу на чужі мови стала підручником для скавтів усього світу.

В 1912 році повстала перша українська скавтова організація у Львові. Її фундатором був д-р Ол. Тисовський, автор скавтового підручника „Життя в пласті". В кінці тогож року заснувалася перша скавтова організація на великій Україні в Києві. Організатором її був д-р мед. Анохін.

(Дальше буде).

Дженевів Соливан

СЕСТРА БРАТІВ СОЛИВАНІВ МОРЯЧКОЮ

НЮ ЙОРК. — Морячка Дженевів Соливан, сестра звісних пятьох братів-моряків, що погибли на американськім военнім кораблі Жіно в Ґвадаль-канал, призначена до вербункової стації фльоти в Шікаґу. Вона покінчила Морську Школу для Вправ Жінок в Гонтерс Каледж в Бронксі, а опісля ще відбула окрему практику, як вербувати рекрутів до военної фльоти. В Шікаґу вона сподіється побачити своїх батьків, які живуть на фармі в стейті Айова.

НОРВЕЗЬКІ КВІЗЛІНҐИ ВТІКАЮТЬ ДО ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛЬМ (ОНА). — Шведська влада вже має неприємности з тими молодими норвежцями, які після окупування німцями Норвеґії попирали Квізлінґа. Він старався створити в Норвеґії націстичну партію і вербував до неї молодих, енерґічних людей. Квізлінґ обіцював їм, що як Німеччина виграє війну, то Норвеґія буде багатою країною і хто пристане до його партії, то буде жити, як в Бога за дверми. Але надії Квізлінґа не здійснилися, Німці вже зачинають програвати і силою забирають до армії всіх молодих людей. Норвежці, що не хочуть йти до німецької армії, втікають до Швеції. Тут вони стрічаються з правдивими норвезькими патріотами і між ними часто бувають бійки.

МИС МИЧЕЛ В ПОЛІТИЦІ

ВАШИНГТОН. — Рут Мичел сестра Вилйема Мичеля, звісного летуна, що передбачував рішальну ролю летунства в війні, є почесною головою Сербського Комітету Оборони. Бюро Военної Інформації видало свої погляди на ролю цього комітету, закидуючи йому політичну нетолеранцію супроти інших народів, що замешкують Юґославію разом із сербами. Мис Мичел рішучо противиться тим закидам, кажучи, що це незрозуміння балканських відносин і пропаганда ворогів Сербії.

ЖІНОЧИЙ ХОР ПРИ ЦЕРКВІ

При українсько-католицькій церкві св. Юрія в Ню Йорку існує добре зорґанізований хор, під управою ґром. Теодора Онуфрика. Він вславився своїми частими виступами на українських музичних підприємствах. З нагоди війни цоказалася потреба приняти більше дівчат і перемінити хор на жіночий хор, бо нема як підобрати мужеські голоси. І цей хор теж має тепер добре імя, а тільки є запрошень на виступи при патріотичних нагодах, що хор просто не може дати собі ради.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 25. липня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на ті збори, бо є важні справи. Контр. комісія дасть звіт за пів року. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свій довг, щоб ми не мусіли поступити згідно зо статутом. Просимо родичів-членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — В. Любав, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 25. липня, зараз по Сл. Божій, в школі на Вест 7. ул. 11. липня збори не відбулися з важних причин, тому скликаємо на 25. липня. Кожний член має прийти на ці збори. Буде справоздання урядників і контролі та інші важні справи. Пригадуємо довгуючим вирівнати свої вкладки. Хто ще не взяв своєї дивіденди, хай забере собі на цих зборах. — За уряд: Ю. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 2 липня 1943. року померла довголітна членица Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112 У. Н. Союзу,

ОЛЕНА ЛАЗУКА.

Покійна походила зо села Яблониця, повіт Березів. Полишила в смутку родину: три дочки. Покійна була доброю членицею, нікола не поминула зборів і помагала кожній справі; працювала щиро і в згоді. Належала до Апостольства Молитви, до Союзу Українок від. 30 і до Провидіння від. 6. Похорон відбувся 4. липня в греко-катол. церкві св. Петра й Павла на Калич Еве. — В. Й П.!

Домінійка Романович, рек. секр.

АЛІЯНТИ ДАЛІ БОМБАРДУЮТЬ РАЙХ.

ЛОНДОН. — У суботу аліянтські літаки бомбардували різні центри в північно-західній Німеччині та зострілили в боях 50 німецьких боєвих літаків. Нічю аліянтські літаки вдарили на Мінхен в південній Німеччині й на Больонію в центральній Італії.

ЯПОНСЬКА ЗБРОЯ БРИТІЙСЬКОЇ РОБОТИ. Вояк у середині держить у своїх руках 50-каліброву проти-повзову рушницю, забрану від японців. Офіцири постачання армії з подивом відкрили, що зброя була роблена в Британії. Звідки дістали її японці на Ату, не відкрито.

ТАРЗАН, ч. 804. Приятель чи ворог?

Як Мумту підступив до Тарзна, аби його вбити, друга стріла прошила темноту й вдарила Мумту.

Застрашені дикуни були переконані, що Тарзан має сильних союзників між духами й його відвязали.

У джунґлях Тарзан крикнув, аби дізнатися, хто це випустив загадочні стріли. Він був певний, що це був його приятель.

Нагло його щось ударило по голові й він упав до землі.

